

Úřad práce České republiky, generální ředitelství

Čj.: UPCR-2024/149345-20000402/2

Poskytnutí informace, zda lze podle § 78a odst. 2 zákona o zaměstnanosti do skutečně vynaložených mzdových nákladů zaměstnance (osoby se zdravotním postižením) uplatnit cestovní náhrady

Žádost:

ze dne 9. 12. 2024

Žádost o poskytnutí informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

Žadatel žádá o sdělení informace, zda lze dle § 78a odst. 2 zákona o zaměstnanosti do skutečně vynaložených mzdových nákladů zaměstnance (osoby se zdravotním postižením) uplatnit povinné zákonné náhrady vyplývající z § 4 a § 7 zákona o cestovních náhradách – zejména tehdy, je-li tento zaměstnanec vyslán na pracovní cestu. Doplnuje, že co se týče mzdového benefitu (stravenek), je mu známo, že jej nelze dle § 78a zákona o zaměstnanosti uplatňovat.

V žádosti žadatel uvádí příklad a k tomu přikládá mzdový list:

Zaměstnanec Martin s pracovní smlouvou s určeným pracovištěm v Hradci Králové v provozovně zaměstnavatele je poslán zaměstnavatelem na 3 denní pracovní cestu, za kterou mu dle výše uvedených paragrafů zákoníku práce náleží povinná náhrada zvýšených stravovacích nákladů (§ 163 ZP), jízdních výdajů (§ 157 ZP), ubytování (§ 162 ZP) a případných nutných vedlejších výdajů (§ 164 ZP), které zaměstnavateli dokladově doloží a vyplní vše do cestovního příkazu, který po ukončení pracovní cesty předá účetnímu oddělení k proplacení jako složku mzdy (viz příložený mzdový list, kde je uvedena složka J03 a vyplacená v rámci mzdy na účet zaměstnance).

Odpověď Úřadu práce České republiky, generálního ředitelství:

K Vaší žádosti Vám na základě vyjádření Odboru zaměstnanosti a nepojistných sociálních dávek GR ŰP ČR, do jehož věcné působnosti předmětná problematika spadá, sdělujeme:

Podle § 78a odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), jsou příspěvkem na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením na chráněném trhu práce nahrazovány skutečně vynaložené prostředky na mzdy nebo platy v měsíční výši 75 % prostředků skutečně vynaložených na mzdy nebo platy na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však v částce podle odstavce 17, jde-li o osobu se zdravotním postižením podle § 67 odst. 2 písm. a) nebo b), a nejvýše 5000 Kč, jde-li o osobu zdravotně znevýhodněnou.

Podle § 5 odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, je vyměřovacím základem zaměstnance úhrn příjmů, s výjimkou náhrad výdajů poskytovaných procentem z platové základny představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudců, kteří jsou nebo by byli, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském pojištění.

Obdobně podle § 3 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, je vyměřovacím základem zaměstnance úhrn příjmů ze závislé činnosti, s výjimkou náhrad výdajů poskytovaných procentem z platové základny představitelům státní moci a některých státních orgánů a soudců, kteří jsou nebo by byli, pokud by podléhaly zdanění v České republice, předmětem daně z příjmů fyzických osob podle zákona o daních z příjmů a nejsou od této daně osvobozeny a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti se zaměstnáním.

Podle § 6 odst. 7 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, se za příjmy ze závislé činnosti nepovažují a předmětem daně, kromě příjmů, které nejsou předmětem daně podle § 3 odst. 4, dále nejsou náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti, ze které plyne příjem ze závislé činnosti, do výše stanovené nebo umožněné zvláštním právním předpisem pro zaměstnance odměňovaného platem, jakož i hodnota bezplatného stravování poskytovaná zaměstnavatelem na pracovních cestách; jiné a vyšší náhrady, než stanoví tento zvláštní právní předpis, jsou zdanitelným příjmem podle odstavce 1.

Zaměstnanci odměňovaní platem jsou podle § 109 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), zaměstnanci zaměstnavatele, kterým je stát, územní samosprávný celek, státní fond, příspěvková organizace, jejíž náklady na platy a odměny za pracovní pohotovost jsou plně zabezpečovány z příspěvku na provoz poskytovaného z rozpočtu zřizovatele nebo z úhrad podle zvláštních právních předpisů, nebo školská právnická osoba zřízená Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí podle školského zákona. Podle § 173 zákoníku práce tito zaměstnavatelé poskytují zaměstnancům cestovní náhrady ve výši a za podmínek stanovených v části sedmé hlavě třetí zákoníku práce; jiné nebo vyšší cestovní náhrady nesmí poskytovat.

Z uvedených ustanovení vyplývá, že do skutečně vynaložených prostředků na mzdy nebo platy nahrazované příspěvkem podle § 78a zákona o zaměstnanosti nelze uplatnit náhrady cestovních výdajů do výše stanovené v části sedmé hlavě třetí zákoníku práce, protože nejsou předmětem daně z příjmu ze závislé činnosti a nezahrnují se do vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Nezdáněné náhrady nejsou součástí hrubé mzdy nebo platu zaměstnance, jak je patrné i ze zaslání mzdového listu (nezdáněné náhrady nejsou zahrnuty do hrubé mzdy, ale jsou uvedeny samostatně vedle čisté mzdy jako součást částky určené k výplatě zaměstnanci).

Zaměstnavatelé uvedení v § 109 odst. 3 zákoníku práce (výčet viz výše) nesmí podle § 173 zákoníku práce poskytovat zaměstnancům jiné nebo vyšší cestovní náhrady než cestovní náhrady ve výši a za podmínek stanovených v části sedmé hlavě třetí zákoníku práce. Tito zaměstnavatelé proto nemohou zahrnout cestovní náhrady do skutečně vynaložených prostředků na platy nahrazované příspěvkem podle § 78a zákona o zaměstnanosti.

Zaměstnavatelé, kteří nejsou uvedeni v § 109 odst. 3 zákoníku práce, mohou zaměstnanci poskytnout i jiné nebo vyšší cestovní náhrady, než je stanoveno v části sedmé hlavě třetí zákoníku práce. Tyto jiné nebo vyšší cestovní náhrady budou pak ve výši přesahující částky stanovené v části sedmé hlavě třetí zákoníku práce předmětem daně z příjmu ze závislé činnosti a součástí vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. V tomto rozsahu mohou tito zaměstnavatelé zahrnout cestovní náhrady do skutečně vynaložených prostředků na mzdy nahrazované příspěvkem podle § 78a zákona o zaměstnanosti.

Pro úplnost doplňuji, že zákon č. 119/1992 Sb., o cestovních náhradách, na nějž v dotazu odkazujete, byl zrušen zákoníkem práce, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2007. Od tohoto dne upravuje poskytování cestovních náhrad zákoník práce.